No. 2178 Zaterdag 3 October 1925. 42ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Kamer van Koophandel en Nijverheid op Curaçao over het jaar 1924.

Wij ontvingen deze week het Jaarverslag over 1924 van onze *Kamer van Koophandel*, waarvoor onzen oprechten dank. Dat verslag geeft een levendig beeld van de werkzaamheden van dit lichaam over het afgeloopen jaar. Uit elke bladzijde blijkt zonneklaar, welk een moeite en zorg zich de actieve secretaris de Heer G. J. FERGUSON gegeven heeft, opdat dit verslag een werkelijke en nauwkeurige afspiegeling zou geven van den toestand van ons eiland over 1924. En dan kunnen wij dien toestand niet anders dan zeer gunstig op economisch gebied noemen.

De Kamer was op 31 December 1924 samengesteld uit de volgende Heeren:

De Heer Julius L. Penha, Voorzitter. De Heer J. P. G. Ecker, Onder-Voorzitter. De Heeren E. M. Penso, C. S. Gorsira JPEz., S. M. L. Maduro, W. R. Menkman, H. J. C. Henriquez, G. A. Winkel, D. de Marchena Jr. Leden De Heer G. J. Ferguson, Secretaris.

Wij nemen er het volgende uit over: **Verslag over den economischen toestand van het eiland Curaçao over 1924.**

Zeer drukke scheepvaart (speciaal stoomvaart) en vreemdelingen-verkeer; veel belangstelling voor Curaçao van uit het buitenland; bloei van den handel; een bijna uitstekende economische toestand der bevolking in het algemeen; toevloeiing van de gouvernements-inkomsten in die mate, dat naar de voorloopige uitkomsten althans deze de uitgaven dekten, ziedaar in hoofdzaak de gunstige factoren, waardoor het afgeloopen jaar zich voor ons eiland kenmerkte.

Inderdaad, de stoomvaart was levendiger dan ooit te voren. De Koninklijke West-Indische Maildienst, Koninklijke Nederlandsche Stoomboot Maatschappij, Red D. Line of steamships, Compañia Trasatlantica de Barcelona, Compagnie Génerale Trasatlantique, Navigazione Generale Italiana, Leyland Line, Harrison Line, Hamburg-Amerika Linie, Horn Line, Aluminum Line, Pacific Argentine Brazile Line en Columbian Steamship Co. Inc, stuurden het geheele jaar door geregeld hunne stoomers naar onze haven toe; de New-Zealand Shipping Co. en de Gorissen-Line, vereerden ons in de laatste helft van het jaar met bezoeken hunner booten en ook wij zelf bleven niet achter: de stoombooten van de West-Indische en van de Curaçaosche Scheepvaart Maatschappij, beide te Willemstad gevestigde reederijen, namen een voorname plaats in het scheepvaartverkeer in. Met 7 schepen toch onderhield de West-Indische Scheepvaart Maatschappij een geregelde vaart tusschen New-York, Haiti, Curaçao en Venezuela en met 11 tankbooten, 3 sleepbooten, 1 vrachtschip 2 lichters en 1 z. g. "monitor" (tankschip) onderhield de Curaçaosche Scheepvaart Mij een geregelde vaart op Maracaibo voor aanvoer van olie.

Het aantal stoomschepen, dat de St. Annabaai binnenliep, bereikte een ongekende hoogte, n. l. 1791 met een netto inhoud van 7.034.108 M3, tegen 1470 schepen met een netto-inhoud van 4.251.600 M3 in 1923.

Ook de zeilvaart ging vooruit, doch bleef nog wel gedrukt door de sterke concurrentie van de stoomvaart.

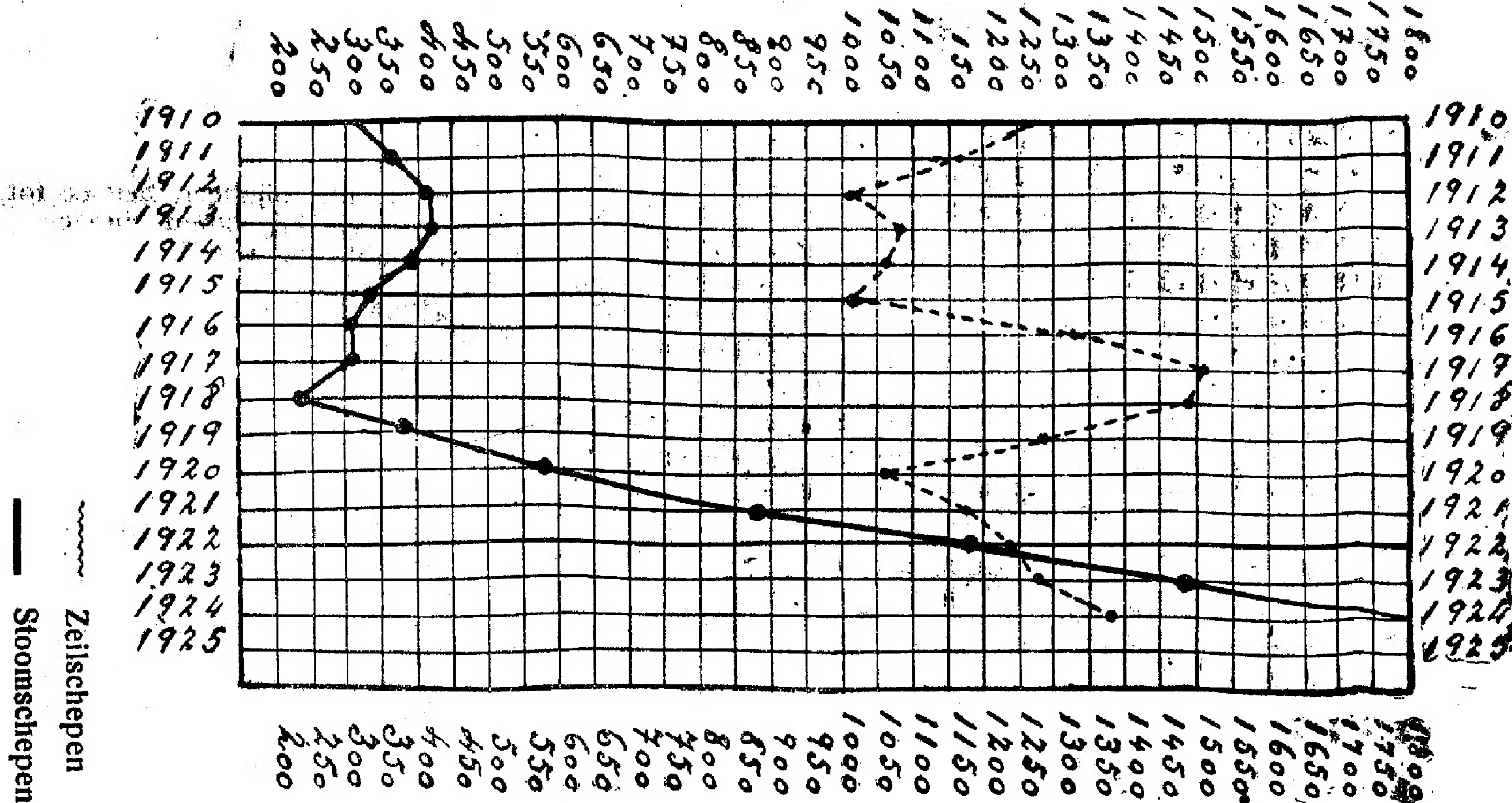
Het totaal der ingeklaarde zeilschepen met inbegrip van de lichters van de Curaçaosche Scheepvaart Mij ten getale van 98 met een netto-inhoud van 192.854 M3, bedroeg 1384 met een netto-inhoud van 346.772 M3, tegen 1276 met een netto-inhoud van 268.248 M3 in 1923, waaronder 69 lichters met een netto-inhoud van 147.066 M3.

Zeer terecht heeft men in den laatsten tijd meer dan eens vergelijkingen gemaakt tusschen Curaçao en andere voorname zeehavens. Inderdaad: ons eiland is een waardige plaats als zeehaven gaan innemen op den wereldbol.

Sedert 1918, in welk jaar het stoomschepen-aantal, dat onze haven aandeed het laagst sedert het uitbreken van den Europeeschen oorlog daalde, steeg dat aantal gestadig en beliep het in het afgeloopen jaar, zooals reeds ge[illegible] schitterend cijfer, als men bedenkt, dat in het jaar 1913 het totaal aantal stoomers, dat onze haven binnenliep 415 bedroeg en dat dit in den oorlog daalde tot 248 in 1918.

De zeilschepen hadden in den lateren oorlogstijd hun bloeiperiode. In 1913 liepen 1071 zeilschepen onze haven binnen; dit cijfer daalde tot 1024 in 1915. In 1917 bereikte het zijn hoogtepunt n. l. 1505, daalde toen weer tot 1066 in 1920 (de oorlog was inmiddels beëindigd, de stoomschepen kwamen los) en ging toen weer aan het stijgen tot 1384 dit jaar.

Als men een goed beeld van den enormen vooruitgang van de scheepvaart in onze haven wil hebben, geeft nevenstaande graphische voorstelling dit ten duidelijkste.

Niets te verwonderen is het dus, dat de loodsgelden het afgeloopen jaar weer zooveel opbrachten, n. l. f. 179.942.

Dat deze een kleine twee duizend gulden minder opbrachten dan het jaar te voren, niettegenstaande de toename van het scheepvaartverkeer, zal wel te wijten zijn aan het feit, dat einde 1923 in de loodsdienst en loodsgeldenverordening een wijziging werd gebracht, waardoor voor vaartuigen, die de kolonie aandoen om ruwe olie aan te brengen voor aldaar gevestigde raffinaderijen en voor in de kolonie thuis behoorende schepen het loodsgeld de helft bedraagt van de voor andere koopvaardijschepen bepaalde bedragen.

Over vracht viel er in het afgeloopen jaar in het algemeen niet te klagen: de cijfers van in- uit- en doorvoer toonen dit aan. Het bedrag van den invoer bedroeg f 49.641.686 tegen f. 28.203.903 in 1923 en f. 18.799.622 in 1922; dat van den uitvoer bedroeg f. 31.625.036 tegen f. 18.138.659 in 1923 en f. 13.825.174 in 1922; de hoeveelheid van den doorvoer bedroeg 76.090.540 K.G. tegen 66.286.615 en 67.723.445 in 1922.

Wat een geweldig aandeel in onze in- en uitvoer neemt de Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij in! Van de in-en uitvoerproducten kan men de volgende als hoofdzakelijk of geheel voor haar rekening zijnde, opnoemen:

Invoer:

Ledige drums	f. 3.126.480
Kistenhout (shooks)	„ 157.909
Machinerieen voor fabrieksnijverheid	„ 1.444.812
Residu	„ 684.842
Ruwe olie	„ 29.691.133

Uitvoer:

Olie: residu	f 11.285.340
petroleum	„ 648.104
gasolie	„ 67.501
gasoline	„ 5.383.491
machineolie	„ 162.269
ruwe olie	„ 8.764.091
smeer, zwaar distillaat	„ 1.322.242

Het spreekt verder van zelf, dat behalve op de hierboven genoemde cijfers van de in- en uitvoerproducten, die hoofdzakelijk of geheel voor haar rekening zijn, de Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij ook op den invoer van vele andere artikelen indirect haar invloed heeft gehad.

In niet geringe mate werd hiertoe (den bloeienden winkelstand) bijgedragen door de vele vreemdelingen, die Curaçao in het afgeloopen jaar bezochten. Hadden de geregeld hier binnenvallende stoomschepen over het algemeen alles behalve te klagen over het aantal passagiers, dat meevoer, het bezoek vijfmalen door groote touristenbooten met een twee tot vierhonderd-tal passagiers aan boord, n.l. 21 Januari ss. Reliance (± 21.000 bruto reg. ton), 4 Februari ss. Orka (± 15120 bruto reg. ton), 5 Februari ss. Empress of Britain (± 14.189 bruto reg. ton), 7 Maart Orka en 10 Maart Empress of Britain, gaf die dagen aan Willemstad werkelijk het aanzien van een wereldstad.

In het afgeloopen jaar kwamen 12.855 passagiers te Willemstad aan en vertrokken er van daar 10.959. Het aantal transito passagiers bedroeg 16.489.

Voor 1923 waren deze cijfers respectievelijk 8441, 8781 en 9390.

Het Fordisme.

Eigenlijk zouden wij achter dezen titel een vraagteeken moeten zetten, want het is inderdaad nog een vraag of men het systeem van Ford reeds zoo typisch en wijdomvattend en van zoo algemeenen aard kan beschouwen, dat men van *„Fordisme"* spreken kan.

De vraag is naar voren gekomen naar aanleiding van 't boek, dat Ford over zich zelf het licht heeft doen zien. De velen, die geen gelegenheid hadden dit boek te lezen, kunnen eigenlijk volstaan met kennis te nemen van een der vele typische advertentiën, die Ford over zijn bedrijf geregeld in de Amerikaansche tijdschriften doet verschijnen. Zijn boek en zijn advertentiën lijken op elkaar als twee druppels water. Een typisch voorbeeld levert de reclame, die hij in den *Zaterdag-Avond Post* deed verschijnen, over de houtbewerking, die hij had aangevangen. De advertentie beslaat twee pagina's en is technisch zeer goed uitgevoerd. Tusschen twee goedgeslaagde teekeningen, die een winterwoud voorstellen en op een waarvan de houthakkers bezig zijn met hun werk, terwijl op de andere een kleine Fordtractor reuzenlasten aan boomstammen sleept, staat de sprekende tekst: „Ford voor het volk en de welvaart." Dat is de clou; dan wordt in zakelijke maar niettemin zeer levendige taal eene beschrijving begonnen van de ontginningen, die Ford gaat doen in de wouden met hardhoutenboomen, die 450.000 acres groot zijn, die hij in het Noorden van Michigan heeft gekocht en waarin hij de houtbewerking voor den automobielbouw gaat revolutionneeren. Het vellen der der boomen, 't zagen, 't droogen, de carosseriebouw en de houtdistillatie zijn nu samengevat in een productieproces wat een buitengewone besparing geeft.

Alles wordt zonneklaar voor het oog van den lezer bewezen door lange reeksen sprekende getallen, die hem zonder contrôle de overtuiging geven, dat Ford eigenlijk zijn weldoener is of minstens er naar streeft het te worden. Niet minder dan 43 ton nevenproducten worden dagelijks uit 350 ton houtafval gewonnen en de lezer meent, dat die winst voor hem is en hem dus de auto, die hij te koopen meent, voor zooveel minder wordt aangeboden. Boomen die dunner zijn dan 12 duim, laat ik in het woud staan, want ook onze nakomelingen moeten ook nog wat te kappen hebben, zegt Ford, en de lezer gelooft het in zijn goedheid zonder te weten, dat het zeer on-economisch uitkomt het dunne hout te rooien en te bewerken.

Ziedaar nu het type van het *Fordisme*. Het werken met recordcijfers, die door het gemiddelde nooit worden gehaald. De openvouwing van een geniaal productieproces: het goedkoop zijn en ten slotte een tokkelen op de algemeen-altruistische snaar in ieders ziel, het streven naar het behartigen van het algemeen belang zonder ook maar den schijn te wekken, dat er eenig eigenbelang bij geheel dezen opofferenden arbeid voorzit.

Nu zijn dergelijke advertentie's in Amerika niet zooveel bijzonders en dat is een voordeel; zij trekken de aandacht zonder te stooten. Zij vallen niet uit het kader van het geheel der Amerikaansche psyche. Niemand daar vindt het iets meer dan van zelf sprekend, dat Ford zijn eigen wouden heeft en dat hij in die wouden de nog te lichte boomen niet rooit en dat hij asch en schors uit die bosschen doet verwijderen om brandgevaar te overkomen en den groei van het woud te bevorderen. En toch is dit geheel den Amerikaan aangenaam, omdat hij de waarde der reclame meer objectief weet te waardeeren. Het boek van Ford wordt dan ook door den Amerikaan niet anders beschouwd dan als een reclame en de eenige vraag, die hij tot criterium van zijn oordeel maakt is deze: of de reclama goed gemaakt is. En dan is zijn antwoord, dat het hier een voortreffelijke reclame geldt en dat zij aan het hoofdvereischte van een reclame n.l. het verwekken van de vraag in alle opzichten voldoet. Al is het boek dan verder onsysthematisch, al bevat het vele tegenspraken en al is het hier en daar voor onzen Westerschen smaak vol trivialiteiten en gemeenplaatsen, dat hindert den Amerikaan niet. En hij slikt met eenige voldoening, dat Ford zegt, niet in staat te zijn geld en crediet-systemen te dogmatiseeren. Ons weten over geld-crediet is nog zoo gering, dat wij daarover maar geen dogma's moeten verkoopen; maar als hij dit gezegd heeft, dan begint Ford zonder eenige terughoudendheid zijn even positieve als persoonlijke dogma's over geld en crediet en banken te debiteeren. En de Amerikaan vindt dat heel gewoon, keurt dat misschien zelfs goed; wat immers het onderwerp door een meer wetenschappelijke behandeling zou winnen, zou het als reclamemateriaal verliezen.

De Duitscher, die dit werk bespreekt; zooals Gottlieb Ottlilienfeld onlangs heeft gedaan, kan niet anders dan het werk „wissenschaftlich betrachten" en indeelen.

Hij beschouwt dan het werk van het standpunt der bedrijfswetenschappen; als reclamemateriaal; van het standpunt van den economist, die in deze reclame economische verhoudingen zoekt op te sporen en ten derde van het standpunt van den bedrijfsingenieur.

Als reclamemateriaal moet van het werk evenals van iedere reclame in boekvorm, waarvan men niet aanstonds het reclame-karakter bemerkt, worden getuigd, dat het als zoodanig bovenaan staat in de rij der reclamemiddelen.

Als economisch verschijnsel moet men van de reclame vragen: is nu het werken van Ford, zooals het hier verschijnt, typisch Amerikaansch of is Ford ook in Amerika iets op zich zelf staands. Is hij een uitzondering of de bovenste van een bestaande soort! Hij zelf proclameert zich tot een uitzondering, maar of dit juist is, kan men slechts beoordeelen in het kader der Amerikaansche verhoudingen.

Het Plan-MOLENGRAAFF.

VII.

Het plan der waterleiding is tweeledig. Eén waterleiding voor de schepen in de haven. En een andere voor de stad.

Deze twee leidingen, hoewel zij verband houden met elkander, moet men toch goed van elkaar onderscheiden.

Plan **A**, voorziening van drink- en ketelwater voor de schepen in de haven, betrekt het water uitsluitend van *Bonabista*, ten Noorden van het Schottegat.

Plan **B**, drinkwatervoorziening voor de stad, betrekt het water zoowel van de bronnen van Hato, als ook van *Bonabista*.

Plan **A** (voor de schepen).

De reden, dat het water van *Bonabista* voor de schepen bestemd wordt is hierin gelegen, dat dit water betere kwaliteiten heeft voor ketelwater voor de stoommachines en tevens dat de leiding van Bonabista uit zeer gemakkelijk kan gelegd worden naar het Schottegat.

Dit water wordt geleverd door 9 reeds bestaande putten op Bonabista en dit getal kan nog worden uitgebreid. Uit die putten wordt het water door middel van windmolens opgepompt en geleid naar een *laag*reservoir van 255 M3 inhoud. Van uit dit reservoir wordt het water door middel van windkracht met een dubbelwerkende schroefpomp geleid naar een *hoog*reservoir, dat gebouwd wordt op een heuvel van 27.50 M. hoogte, ten Oosten van het landhuis van Bonabista gelegen. Dit reservoir krijgt een inhoud van 1600 M3 en wordt met opzet zoo groot genomen om den invloed van mogelijke windstilte uit te schakelen.

Van uit dit groot hoogreservoir loopt het water door eigen druk door een buisleiding van 175 m.M., die gelegd wordt langs het patrouillepad tusschen de plantages *Valentijn* en *Asiënto* naar een steiger in het Schottegat.

Deze leiding kan 100 M3 water per uur aanvoeren. Twee motortankbooten elk van 40 M3 inhoud brengen het water naar de schepen in de haven. De pomp aan boord van deze tankbooten heeft een capaciteit van 80 ton per uur.

Er wordt gerekend (wat de capaciteit der putten betreft) op een levering van 100 M3 per dag tegen fl. 2.50 per M3.

Reeds bij een verkoop van 100 M3 per dag gedurende 300 dagen per jaar à f 2.50 per ton, zooals tot nu toe de prijs was voor water aan schepen in de haven geleverd, geeft dit een opbrengst van 75.000 per jaar, terwijl de zelfkosten per jaar dezer watervoorziening slechts ruim 52.000 fl. of bijna 1.74 per ton bedraagt. In geval dus de waterverkoop per jaar aan de schepen dus boven het gemiddelde van 100 M3 per dag zou stijgen, zou daarmede de winst nog aanmerkelijk toenemen, omdat de onkosten in dat geval maar weinig vermeerderen.

Het Plan **B** (waterleiding voor de stad) is wat meer ingewikkeld.

Om een zoo duidelijk mogelijk overzicht van dit plan te geven, zulien we **a)** de bronnen en putten, die het water leveren, dus de *prise d'eau*, en **b)** de buisleiding, die het water naar en in de stad vervoeren en distribueeren, afzonderlijk bespreken.

B. a. De *minimum* hoeveelheid water, die gemiddeld per dag aan de stad kan geleverd worden, is berekend op 200 M3.

Voor deze watervoorziening wordt gebruik gemaakt van de bronnen van *Hato*, waarvan *nu* reeds 7 geregeld water leveren. Een daarvan is door IR. MOLENGRAAFF ontsloten. En het is zeer goed mogelijk, ja bijna zeker, dat er nog méér kunnen geopend worden. Al het water wordt in de nabijheid dezer bronnen eerst opgevangen in afgesloten brongebouwtjes en in den *regentijd* (dus wanneer de bronnen overvloedig stroomen, en er van het water het minst gebruik wordt gemaakt in de stad) geleid en opgespaard in een bijzonder groot reservoir, dat gebouwd wordt in de laagvlakte van Hato, waar dit water van zelf heenstroomt. Dit laagreservoir krijgt een capaciteit van 16.000 M3. Er gaat natuurlijk een heele tijd mede heen, vóórdat zoo'n groot reservoir geheel gevuld is. Zoolang dit reservoir niet geheel is vol geloopen, geschiedt de watervoorziening voor de stad eveneens door middel van de putten van *Bonabista* en *Rozendaal*. Voor dat doel worden er twee reservoirs gebouwd, een van 1575 M3 inhoud op *Bonabista* en een ander van 2425 M3 op het N. W. deel van *Asiento*, dat aan het gouvernement behoort.

Men kan zich nu verschillende gevallen denken.

1°. het hierboven genoemde geval, dat het laagreservoir van Hato van 16.000 M3 nog niet gevuld is. In dit geval geschiedt de watervoorziening voor de stad dus door middel van de putten van *Bonabista* en *Rozendaal*.

2°. *Twecde geval.* Het zou kunnen gebeuren, dat de bronnen van *Hato* in den *drogen* tijd minder dan 200 M3 water water per dag produceeren. Ook in dit geval wordt het tekort eerst door Bonabista en Rozendaal aangevuld.

3°. *Derde geval.* Het zou ook mogelijk zijn, dat *bij langdurige droogte* Bonabista, dat ook gemiddeld 100 M3 water per dag aan de schepen in de haven moet leveren, niet in staat is ook nog bovendien dat tekort voor de stad geheel aan te vullen. Mocht zich dit geval voordoen, dan geschiedt de aanvulling weer met water uit het groot reservoir op Hato.

Zoodat m.a.w. steeds in het tekort voorzien wordt en de stad geregeld haar watertoevoer krijgt.

Dat groot reservoir op Hato van 16000 M3 inhoud vormt dus een machtige reserve, dié steeds zich zelf uit de bronnen aanvult, en dat altijd in staat is in het tekort te voorzien. Rekent men bv. dat dit reservoir *alléén*, de stad van water zou moeten voorzien, dan zou het, ook zonder dat het geregeld door de bronnen werd bijgevuld, gedurende 80 dagen achtereen een hoeveelheid van 200 M3 water per dag aan de stad kunnen leveren. Maar zóó is de werkelijke toestand natuurlijk niet. 1o. omdat het door de geregelde bijvulling veel langer dan 80 dagen hiertoe in staat is. 2o. omdat dit reservoir alleen als reserve dient, om het mogelijk tijdelijk tekort van Bonabista en Rozendaal aan te vullen.

Wij hebben gezegd, dat voor de watervoorziening van de stad op *Bonabista* en *Rozendaal* twee reservoirs van 1575 M3 en 2425 M3 inhoud gebouwd worden, die door windmolens gevuld worden. Van deze twee reservoirs loopt het water (± 23 M3 ton per uur) door eigendruk naar den waterkelder van een pompstation op Rozendaal.

Deze waterkelder op R. en het groot reservoir van 16.000 M3 op Hato kunnen we de groote verzamelbakken, dus de *prise d'eau*, noemen voor de watervoorziening der stad.

Wat anderen getuigen.

Rome en Stockholm.

Een paar maanden geleden werd er te Stockholm in Zweden een Congres van kerkgenootschappen gezouden, waarbij alle protestantsche kerken en kerkjes vertegenwoordigd varen. Alleen de Paus en zijn vertegenwoordiger ontbrak er.

Ook niet-Katholieken, die onbevangen willen oordeelen, zien in, dat de Paus van Rome niet kon deelnemen aan dit Congres der Kerkgenootschappen. Zoo schrijft de Israëliet MAX HARDEN in „De Telegraaf":

„Het concilie van Stockholm, waar vijf werelddeelen, een zeer groot aantal landen en meer dan veertig erkende Christelijke Kerken vertegenwoordigd waren, kon zich met goed recht oecumenisch noemen. Toch had een der machtigste organisaties haar medewerking niet verleend; uit Rome was geen gedelegeerde, niet eens een belanghebbend toehoorder naar het land van Gustaaf Adolf gezonden. Dat was te verwachten. De Roomsch-Katholieke Kerk, die op de door den apostel Petrus en den Paus belichaamde rots van Christus troont, die de alleen-zaligmakende leer onder haar dak herbergt en die zich zelf oecumenisch voelt, moest zich vernederd wanen, als zij met de van haar losgescheurde christelijke instellingen als met haar gelijke in openbare besprekingen trad.

De Paus, die met de volgelingen van Wiclif, Luther, Calvijn, Huss, Zwingli, zich in vriendschappelijke besprekingen begaf, zou zich zelf onttroond hebben en zou van onfeilbaren Stadhouder van Christus, voor velen de generaal-superintendent van een christelijk concern geworden zijn. Uit Rome's weigering kreeg het congres zijn aanschouwelijkste en duidelijkste les. Het trotsche besluit alleen te blijven kon *deze* kerk zich alleen ongestraft veroorloven. Alleen zij is op wereldlijk gebied een internationale grootmacht. Heeft zij niet in den nieuw ontbranden strijd tegen het recht van bezit van Aartsbisschop Ketteler af tot Leo XIII ook in den hevigsten klassenstrijd door het stellen van vragen en het geven van antwoord invloed uitgeoefend

Zelfs in den gruwel van den oorlogstijd vermocht *zij alleen* meer dan eens de weegschalen van het lot aan het bewegen te brengen. De vredesactie van den Paus werd merkbaar, de invloed van alle andere christelijke instellingen scheen tot onmacht verlamd. Wanneer hun thans niet de vereeniging de golfstroomen gelukte, zou elk in krachteloosheid verzinken. Alleen door concentratie van alle levende krachten, door samenwerking tot één doel kunnen de op de vleugels der „ketterij" gebonden kerken zich naast den drievoudig door ouderdom, legende en traditie gewijden geloofsburcht zich tot een echt gebouw metselen", beweert MAX HARDEN.

LIJKVERBRANDING.

„Een woord van leedwezen".

Onder dit dubbele opschrift schrijft de heer J. H. Schaper, de bekende vóórman der socialisten in „*Het Volk*" de volgende merkwaardige regelen:

„Met schrik en ontsteltenis vernam ik in Marseille, dat mijn oude vriend VAN KOL was overleden. Maar met groote droefheid en met weerzin las ik, dat zijn lijk zou worden verbrand.

Zoo gaarne zou ik, nu in het land teruggekeerd, althans zijn graf bezoeken, om tenminste op de plaats, waar zijn stoffelijk overschot rust, nog eens te gedenken al hetgeen ik met hem heb beleefd, mij vreugde en leed te herinneren, met hem doorgemaakt.

Wat zou mij nu echter te doen staan? Ik kan Westerveld opzoeken, een afgelegen nest, waar men bijna niet komen kan. En als ik er ben, dan zie ik er hoogstens een ellendige kruik, waarvan ik niet eens de absolute zekerheid heb, dat er uitsluitend asch van zijn lichaam is verborgen is.

Deze gedachte is mij schier ondragelijk en nimmer besefte ik zóó de nadeelen van crematie, uit dit oogpunt bezien.

Natuurlijk moet ik eerbiedigen, dat VAN KOL blijkbaar gewenscht heeft, dat zijn overschot zal worden verbrand. Ik zou echter iederen man van beteekenis en eigenlijk ieder ander persoon willen verzoeken, die kwestie ook eens van dezen kant te bezien, als hij moet beslissen, wat er met zijn lijk moet geschieden. Men mag waarlijk om de achterblijvenden ook wel een denken.

De moderne vrouw.

In het *Maandblad voor Tooneel, Opera, enz.* teekent ELSE MAUHS het.... *dessert-mesje's*-achtig silhouet der moderne vrouw.

„Een vrouw te zijn of niet te zijn, ziedaar de vraag", aldus begint zij haar geestig babbeltje.

„Hoeveel vrouwelijks is er in het silhouet der moderne vrouw nog overgelaten door Hare Majesteit de Mode?

.... het zwakke geslacht, dat nooit zwakker is wanneer het op de ijdelheid aankomt, volgt zonder tegenspreken iedere nieuwe mode. Wee haar, die zich zou durven verzetten en zich op straat of — nog erger! op het tooneel zou vertoonen in een kostuum, dat door „de heeren in Parijs" als afgedaan wordt beschouwd!.... Nog zelden in de geschiedenis is de mode zóó tyraniek opgetreden als in dezen tijd, waarin zij zoo overvol is van de décadence en de perversiteit onzer dagen. Het geheele kostuum (voor zoover het nauwe mouwlooze omhulsel, dat tot en met de knieën reikt, den naam van kostuum nog verdient!) is een schepping van die heerschende décadence-geest, en de bobbed-hair-mode, het geblaseerde gezicht en de gracielooze houding zorgend voor een „passend" geheel.

Alle vrouwelijkheid en alle specifiek vrouwelijke schoonheid schijnt coûte-que-coûte te moeten verdwijnen. Het silhouet van de moderne vrouw is het silhouet van een dessert-mesje!

Was het voor enkele jaren nog voldoende, dat het kostuum niets meer te raden liet, thans mag er in het geheel niets meer te raden *zijn*! Zelfs de *slanke* vrouw wordt niet meer getolereerd; de décadentie van onze tijd gunt alleen aan de *magere* vrouw recht op de algemeene belangstelling. En de vrouw, als altijd gehoorzaam aan wat haar „van hooger hand" bevolen wordt, heeft ook hier weer kans gezien om te zorgen, dat haar lijn in overeenstemming met die van de modeplaten blijft.

Kind-vrouwtje volgens costuum en haardracht; pervers wezentje volgens houding en gebaar.... Ligt daarin niet de tweeslachtigheid opgesloten van de moderne vrouw, die jarenlang gestreden heeft voor gelijke rechten met den man, en, nu zij die gekregen heeft, niet weet, hoe zij er mee moet aanvangen? De emancipatie heeft een eerste-rang-plaats voor de vrouw opgeëischt en in dezen tijd, waarin de emancipatie haar hoogtepunt heeft bereikt, blijkt de vrouw meer dan ooit slavin te zijn, als het de mode betreft.

Zal het tegenwoordige onvrouwelijke kostuum zich weten te handhaven?

Het bijna maandelijks veranderen der mode wijst er niet op, dat het zich erg *safe* voelt. Steeds sneller en sneller wisselt de smaak.

ALLERLEI.

Canada.

In Canada worden jaarlijks ongeveer 4 millioen zieken door religieuzen in 750 katholieke ziekenhuizen verpleegd. In het geheel hebben de katholieke instellingen 180.000 bedden van de 300.000. In Pittsburg heeft het Hospital of Mercy 160 bedden, het St. Franciscus-ziekenhuis 550, het St. Jane-ziekenhuis 200 bedden. In Chicago zijn elf ziekenhuizen met een gemiddelde van 224 bedden. In New-York zijn er 18 inrichtingen met tezamen 3894 bedden. De 750 inrichtingen hebben gekost aan bouw en verbouw 300 millioen dollar, de jaarlijksche uitgaven bedragen circa 60 millioen dollar. In alle katholieke ziekenhuizen is groot gebrek aan plaats, bijna overal moet worden bijgebouwd. Het prachtige St. Maryziekenhuis te Rochester (Minesota) heeft 600 bedden. De zusters hebben twaalf nieuwe operatie-zalen moeten bijbouwen, wat 2½ millioen dollar kostte.

Katholiek Engeland.

Volgens het Katholiek Jaarboek waren er in 1923 in Engeland en Wales: 2.030.855 katholieken, d. i. 33.575 meer dan in 1922. Er zijn in dat jaar 46 kerken gebouwd. In Engeland zijn thans 32 katholieke aartsbisschoppen en bisschoppen. Het aantal katholieken in geheel het Britsche wereldrijk bedraagt 14.960.742. In 1911 waren er in Engeland en Wales 3.609 bekeeringen, in 1912: 6.511; in 1913: 7.184; in 1914 ruim 9000. Gedurende den oorlog per jaar tusschen 8500 en 9500. In 1919: 10.592, in 1920: 12.621, in 1921: 11.621, in 1922: 12.406, in 1923: 12.796.

In totaal sinds 1911 niet minder dan 123.672 volwassen bekeeringen.

Hoe men bescheidenheid kweekt.

Toen onlangs de koning van Italië zijn vijf-en-twintig jarig kroningsfeest vierde, werd van verscheidene kanten nog weer eens de aandacht gevestigd op twee sterk sprekende karakter-eigenschappen van dezen vorst: zijn groote, diepe bescheidenheid en zijn afkeer van alle pracht en praal.

Ongetwijfeld dankt hij voor een groot deel deze eigenschappen aan de bijzondere strenge opvoeding, die hij kreeg in zijn jeugd, toen hij stond onder de militaire leiding van kolonel Oslo. Die kolonel was alles behalve van meening, dat vorsten gevleid hooren te worden en dat men ze moet trachten te overtuigen, dat ze behooren tot een heel bijzonder superieur menschen-soort. Integendeel werd de jonge prins steeds onthaald op door den kolonel zelf gefabriceerde ironische spreuken en gezegden, die hem er juist voor waarschuwden zich een te hoog idee te vormen van vorstelijke grootheid en superioriteit.

Als de prins een standje verdiende, kréég hij een standje, en een dat niet malsch was; en wanneer hij de eene of andere domheid gezegd of gedaan had (want dat overkomt zelfs prinsen en vorsten wel eens), dan kreeg hij een geduchten uitbrander van den kolonel, die gewoonlijk eindigde met dit gezegde:

— Onthoud wel prins, wanneer iemand, hetzij hij zoon van een koning of zoon van een schoenmaker zijn moge, een ezel is, dan is hij een ezel, prins!

Is het wonder, dat zóó'n opvoeding bescheidenheid kweekte?

Belgische Missionaris

De Belgische missionaris, pater Lievicus, woonde onder de armste stammen van Britsch-Indië, hij leerde hun eigen taal en leefde in armoe. In twee jaren tijds had hij in den stam der Ouranous, der Mundo's en der Khetries 65.000 Indiërs tot de kerk terug gebracht. Daarna trok hij van 't eene dorp naar het andere, gaf overal raad en bijstand, hielp de onderdrukten en vond nog tijd om voor de drie volksstammen ieder in hun eigen taal het Evangelie te vertalen. In zijn kort leven, hij stierf 37 jaar oud — had hij 73 000 Indiërs bekeerd. In België wordt zijn pioniersarbeid voortgezet. Er zijn thans 290 scholen en nog onlangs zijn 18 missionarissen naar dit missiegebied vertrokken.

Zuiderzee.

De werken voor de afsluiting der Zuiderzee zullen de eerste acht jaren werkgelegenheid bieden aan 4 tot 5 duizend menschen.

Intusschen zullen tevens duizenden, die bij de Zuiderzee-visscherij betrokken zijn, een anderen werkking moeten zoeken. Na tien jaar wordt echter een groote werkverruiming verwacht, door de aanwinst van den N. W. Polder (Wieringermeer) die 900 H. A. grooter is dan de Haarlemmermeer en toch nog niet eens één tiende deel nitmaakt van de oppervlakte, die zal zijn drooggelegd als het geheele plan voltooid is.

Met het maken van een afsluitdijk en het droogmaken van de Wieringermeer is een bedrag van 125 millioen gemoeid. In de eerste tien jaren zal ongeveer 18.700 H. A. zijn drooggelegd, terwijl de geheele droogmaking een oppervlakte beslaat van 200.000 H.A.

De kortste verbinding tusschen twee Staten.

Kort geleden gedane ontdekkingen van olie in Perzië en Irak, het beruchte land grenzend aan de Tigres en Euphratrivieren, zijn aanleiding geweest tot vorming van een vaste auto-route van de kust der Middellandsche Zee in Palestina tot Bagdad in het hartje van Mesopotamië.

Een groot convooi Cadillac wagens heeft deze woestijn, welke 603 mijl lang is, doorgetrokken, waar vroeger de eenige transportmogelijkheid bestond uit karavanen van kameelen. De reis, die vroeger ongeveer zevén à acht weken duurde en met groote ontberingen gepaard ging, is thans teruggebracht op minder dan zestig uur; hiervan loopen de wagens ongegeer 24 uur.

Het spreekt vanzelf, dat zulk een onderneming gepaard gaat met alle mogelijke moeilijkheden en bezwaren. De route van Beirouth tot Bagdad is een zware reis en vergt zeer veel, zelfs van de sterkste wagen. De hitte is ondragelijk. De weg wordt doorsneden door „*wadi*" of droge rivieren, welke zeer diep zijn en waarvan de bodem met steenen bedekt is. Op zekere tijden van het jaar treden de Tigres en Euphrat buiten hun oevers en moeten de wagens gedurende uren hun tocht vervolgen terwijl zij tot aan de assen in de modder weggezakt zijn. Tevens is er van Bagdad tot Damaskus een stijging van twaalfhonderd voet.

De Cadillac wagens, die dit traject moesten afleggen en die zeven of negen passagiers moesten vervoeren, hebben zich onder deze omstandigheden buitengewoon goed gehouden. Niettegenstaande groote hitte en het voortdurend stijgen, was het geen enkele maal noodig de radiateurs der wagens ook maar met een droppel water bij te vullen.

Op de treeplanken der wagens waren reserve benzine tanks aangebracht die ieder 140 L. benzine bevatten. Tezamen met het gewone-reservoir, dat 80 L, benzine inhield, werd dus de benzine-voorraad tot het buitengewoon hoog getal van 360 L. opgevoerd.

Handige reclame.

„Wees zoo goed, zei een rechercheur tot een bestolen winkelier, mij te wijzen hoe de inbrekers in uw winkel gekomen moeten zijn. Ik zal trachten een spoor te vinden."

— „Een oogenblikje als ik u verzoeken mag," antwoordde de winkelier. „Ik ben bezig met iets, dat van meer belang is dan het spoor te vinden. Ga even zitten."

Een terwijl de man der politie wachtte, schreef de winkelier:

— „De dief, die in den nacht van 19 dezer inbraak pleegde in den winkel vsn *Katzenhefter* en daar een zijden hoed, een paar Fransche kalfslederen laarzen, een met bont gevoerde overjas, een zwart lakensch pak en twee stel zijden onderkleederen heeft gestolen, was een schelm, een laaghartige schurk, maar toch ontegenzeggelijk een man van zeer juist oordeel en fijnen smaak. Hij wist waar hij moest gaan om het beste te vinden, dat er op dit gebied krijgen is."

— „Jacob, zei hij tot den boekhouder, zend dit aan de verschillende bladen, om te plaatsen over twee kolommen met vette letter in de courant van hedenavond."

— En nu, mijnheer, ben ik tot uw dienst. En hij stond nu den politiebeambte te woord.

Strijd tegen de slechte lectuur.

De aartspriester van de kathedraal van Amiëns, kanunnik CALIPPE, die in zijn parochieblad verschillende tijdschriften had aanbevolen, andere afgekeurd, werd door den uitgever van een door hem afgekeurd tijdschrift voor schadevergoeding ad 50.000 frcs. aangesproken. De rechtbank besliste ten gunste van den kanunnik, overwegende o. a. dat deze priester door het tijdschrift, dat inderdaad soms artikelen bevatte, die voor de jeugd verderfelijk zijn, af te keuren, had gehandeld *tot zedelijke verbetering van de bevolking*.

Geen echtscheiding.

In de Italiaansche Kamer heeft de minister van justitie verklaard, dat het kabinet-MUSSOLINI in geen geval de echtscheiding met wederzijdsche toestemming van de echtgenooten zal invoeren, daar deze tegen de fascistischen geest indruischt en tegen de godsdienstige opvattingen der overgroote meerderheid van het Italaansche volk. Evenals in den staat moet in het gezin het individu zich onderwerpen aan het algemeen belang. De echtscheiding, die uitsluitend rekening houdt met de individueele eischen van beide echtgenooten, is anti-maatschappelijk en anti-fascistisch.

Jubileum.

SIR HERBERT SAMUEL, de Britsche Hooge Commissaris in Palestina was onlangs president van een bijeenkomst in de zaal van het Museum van Oudheden in Jerusalem waar het feit herdacht werd, dat vijf en twintig jaar geleden, de Fransche Dominicaan pater DHORME O. P. de directeur van het Bijbel-Instituut, te Jerusalem aankwam. De jubilaris werd gehuldigd om zijne groote verdiensten op het gebied van Bijbel-onderzoek en van Assyrische en Joodsche litteratuur.

En iedere nieuwe dracht verlangt weer opnieuw te kunnen worden gedragen; verlangt weer nieuwe maar steeds slappe, on-elegante houdingen en een nieuwe, maar steeds onnatuurlijke manier van loopen en zich bewegen; verlangt weer opnieuw een examen van den persoonlijken smaak, die moet zorgen juist dàtgene te kiezen, wat bij de figuur, den geest, het gezicht, haarkleur en de houding past; verlangt kortom al het mogelijke en onmogelijke.... maar permitteert vooral niet, dat de draagster ook maar iets van haar vrouwelijkheid behoudt.

Ja, GEORGE SAND heeft toch gelijk gehad. „Het is wèl moeilijk, een vrouw te zijn!

INGEZONDEN.

Meneer de Redacteur,

Hopend dat u m'n stuk zult willen plaatsen en dat U de beoordeeling ervan aan het publiek zult overlaten, dank ik U bij voorbaat.

Ik wil U vragen of U soms ook weet, dat l. l. Woensdagavond op het Brionplein twee Hollanders van het S. S. *Venezuela* zijn aangehouden, terwijl ze bezig waren met het uitdeelen van de z. g. n. communistische strooibiljetten.

Hoe de zaak op het politiebureau is afgeloopen, weet ik niet en gaat mij ook absoluut niets aan.

Ik wil U echter daarmee aantoonen dat er van *Surinamers* die aan de uitdeeling meedoen, heelemaal geen sprake is, want de politie, die streng toezicht houdt, heeft tot nu toe, de hand niet kunnen leggen op één Surinamer.

Uw beschuldiging is dus (??) geheel van grond ontbloot geweest.

Over het *hongerlijden* in Suriname is het misschien wel wat laat, daartegen te protesteeren, maar toch wil ik u daarover het een en ander zeggen.

Weet U niet, dat er met elke mail naar Suriname, minstens zeven of acht jongelui terugkeeren en dat er jaarlijks vau uit Java 1000 tot 1200 koelies naar Suriname emigreeren?

Dat alles zou toch niet gebeuren, Meneer de Redacteur, wanneer er honger geleden werd in dat land.

De Surinamer, die niets om den landbouw geeft, trekt naar ergens anders toe om daar anderen arbeid te verrichten, vandaar dat Suriname zoowel koelies noodig heeft.

Ik hoop dat door dit alles het verkeerd ingelicht publiek een beter idee omtrent Suriname en de Surinamers zal krijgen.

Curaçaostraat 15.

A. S. Fernandes.

Curaçao 1—10—25.

Naschrift van de Redactie.

Dit stukje munt méér uit door vurige liefde voor zijn geboortegrond dan door strenge logica van den inzender.

Wanneer iemand van den werkenden stand zonder werk en verdiensten is, moet hij noodzakelijk op den langen duur tot honger en gebreklijden vervallen. Nu kan zoo iemand wel door familie of liefdadige personen een tijd lang op de been geholpen worden, maar dan dient ook dit juist om hem voor honger en gebrek te bewaren.

Het is een feit, dat er tegenwoordig in Suriname buiten den landbouw geen bestaan voor de jongelui te vinden is. Daarom juist trekken zij er uit, dus om niet tot gebreklijden te vervallen.

Dat was de duidelijke strekking van ons artikeltje.

En nu kan er met tonnenladingen levensmiddelen uit Suriname worden uitgevoerd, wanneer men echter persoonlijk daar geen eigenaar van is, dan kan een werkelooze met honger in de maag daarbij toekijken.

Het is zeer te betreuren, dat de Surinamer zulk een afkeer heeft van den landbouw, omdat juist de landbouw voor Suriname de nationale rijkdom vertegenwoordigt.

Ook zonder nog koelie-werk te verrichten kan men door den landbouw in Suriname toch wel tot welstand komen.

Dat er geregeld met elke mail 7 of 8 jongelui weer naar Suriname terugkeeren, wat bewijst dat?

Alleen dit misschien, of wel dat ze hier een spaarduitje hebben overgelegd, wat in Suriname voor hen finaal onmogelijk was, of wel dat ze voor 3 of 4 maanden met verlof gaan en weer terugkomen, of dat ze te ongestadig zijn en het werk hun hier niet bevalt.

Wij willen voorloopig aannemen, dat zich geen Surinamer met de colportage van die communistische strooibiljetten heeft ingelaten. Doch uit het schrijven van den inzender blijkt dat volstrekt niet.

Immers dat twee Hollanders van het SS. *Venezuela* op het Brionplein daarop betrapt werden, sluit nog volstrekt niet uit, dat ook nog een derde het ook elders kan geprobeerd hebben.

En is het dan zoo'n onmogelijkheid, dat deze aan de handen der justitie ontsnapt is? Er ontglippen er helaas wel meer.

Berichten uit de Kolonie.

Mgr. M. G Vuylsteke.

Dinsdag 30 September was het 15 jaar geleden dat onze Apostolisch Vicaris Mgr. Vuylsteke in de Kathedraal van San Juan op Porto Rico tot bisschop geconsacreerd werd.

Onze hartelijke geluk- en heilwenschen opdat de zegen des Hemels ook in volgende jaren op het apostolisch werk van onzen bisschop voor het welzijn van het Curaçaosch Vicariaat moge rusten.

— Vorige week Vrijdag diende Mgr Vuylsteke aan 142 kinderen van de parochie van Santa Rosa het H. Sacrament des Vormsels toe.

Pater Vicaris M. Luyckx.

Met de goulet *Ina Vanterpool* is de Hoog Eerw. Pater Vicaris M. LUYCKX Maandagavond naar Aruba vertrokken en keert de volgende week van daar terug.

Soeur Maria Aurelia.

Morgen 4 October viert in het Pensionaat *Welgelegen* de Eerw. Soeur MARIA AURELIA haar zilveren professiefeest.

De feestelinge is een Venezolaansche. Zij werd geboren te Betijoque in het diocees van Mérida. Mejuff. ANGELINA DUBUC trad in de Congregatie van de Zusters van Rozendaal en ging daartoe in 1898 naar Holland om haar noviciaat te beginnen. Den 4 October 1900 legde zij te Roosendaal haar religieuze beloften af en kwam een jaar later hier terug. Sinds dien tijd was zij geregeld bij het onderwijs alhier werkzaam zoowel in het St. Martinus Gesticht, als in het Pensionaat te *Welgelegen*.

De Goede God schenke haar nog vele jaren van gezondheid en arbeidslust om te blijven werken en al haar talenten te geven voor het onderwijs en de opvoeding der vrouwelijke jeugd.

Onze hartelijke gelukwenschen.

Opbrengst van de collecte voor „STORMRAMP" Holland.

Lijst I.

N. J. L. B. f 50. J. B. G. f 25. St. Elis. G. f 50 W. M. f 25. Dr. A. K. f 100. Mgr. M. A. V 100 St. Th. College f 100. Paters Dom. 50. Frater R. f 50. D. M. f 10. J. W. P. P. f 10. M. R. 7.50 X f 10. Personeel V. 14. W. A. M. 10. N.N. 25 Ph. de J. f 10 J. H. j. 10. H. E. 5 X. X. 20. Ed. L. f 25. E. S. 5. B. 7.50. J. H. R. B 50 M. Gr. f 10. E. K. 5. E. F. W. 10. N. N. 5. E. H 10 J. G. Vivas f 5. N. M. de J. 10. C. S. L. 2.50. C. E. f 2. W. G. 2.50. J. B. H. P. 5. J. W. W. 5 C. V. & N. f 10. N. N. f 5. de J. & Co. 25. Ed. J. f 25. J. M. de W. f 10. G. & Co. 5. E. L. 5. J. E. M. f 20. J. A. P. & Co. 5. J. H. 10. A. A. H 10 A. Lauf. f 5. J. Th. H. 5. Dr. B. 30. Dr. Ph. de H. M. f 25. J. Z. H. 5. J. v. E 5. J. M. 5. S. E. f 15. M. R. 5. A. D. 2.50. Leprozen op Cur. f 1.25. G. D. da C. Gomez 10. J. A. H. 2 L. v. R. f 5. D. M. 5. P. L. D. 5. P. C. P. 5 C. G. wed. f 5. J. P. 15. Dom. Eld. 7.50. H. W. P. 10. . B. S. 5. A. K. de V. 5. C. M. B. 25. I. F. G. de W. 5. N. N. 5. A. E. 2.50 Comp. Tab. 15. L. de W. 10. C. C. 5. H. V. 5 E. S. de V. A. 7.50. Dames B. G. 7.50 N. N. 5 B. C. F. 5. C. B. de G. 10. J. N. E. 5. Is. F. N. 5. S. O. wed. 10. J. A. de H. Jr. 10. F. v. E. 2.50. T. 3. J. L. 5. C. J. K. 5. H. J. C. B. H. 15. M. B. 10. J. P. B. 15. J. S. J. 10. J. H. E J. 10. J. S. 5. C. A. C. 5. L. v. d. D. 2.50 Dr. Ch. J. S. 15. G. J. E. 50. J. M. J. E. 25. H. P. 15. J. de J. 25. R. S. de L. 25. R. K. V. 50. R. P. 5.

Mgr. Gijlswijk op Java.

De Apost. Delegaat mgr. Gijlswijk hield Zondag 26 Juli te Djokja een drukbezochte receptie, waarop behalve het Kerkbestuur en de besturen der Kath. Vereenigingen o.a. de Resident werd opgemerkt. Maandagmiddag bezocht Z. Exc. het tempelcomplex te Prambanan.

Dinsdagavond 28 Juli bij aankomst te Soerabaja, aldus de *N. Soer Crt.*, werd Z. Exc. begroet door de Eerw. Geestelijkheid en deputaties der Kath. Vereenigingen, waarbij Pastoor de Backere een kortwelkomswoord sprak. Begeleid door een stoet auto's, met de pauselijke kleuren gesierd, reed Z.Exc. naar de pastorie te Kepandjen, waar de officieele ontvangst namens de Katholieken van Soerabaja plaats had, gevolgd door een korte receptie. Woensdag morgen, voor de pontificale H. Mis van Mgr. Gijlswijk, had de plechtige kerkelijke ontvangst plaats volgens het ritueel.

Donderdag 30 Juli droeg de Paus. Delegaat een plechtige H. Mis op in de kerk aan den Anita-boulevard, waarna de plechtige ontvangst door de bewoners der nieuwe stad plaats had. Verder bezocht Mgr. Gijlswijk de verschillende katholieke scholen en anandere instellingen, waar Z.Exc. met feestelijke plechtigheid werd ontvangen.

Vrijdag 31 Juli zou de Pauselijke Delegaat, vergezeld van den Z.Eerw. Pater de Groen, O. P. Secretaris, naar Malang reizen; Op 3 Aug. zou Z.Exc. over Djokja naar Midden-Java terugkeeren om 5 en 6 Aug. Moentilan en 7 Aug. Mendoet te bezoeken. Vandaar gaat de Delegaat naar Magelang, waar Z.Exc. 8 en 9 Aug. zal vertoeven; verder wordt Zondag 10 Aug. Ambarawa aangedaan, 11 en 12 Aug. Semarang en 13 Aug. Cheribon, vanwaar Z.Exc. naar Weltevreden zou terugkeeren. Eerst daarna zal, naar wij vernamen, Bandoeng met een bezoek van den Delegaat des Pausen worden vereerd.

(*De Javapost*)

Cuba.

Berichten uit Cuba ontvangen melden dat in de laatste dagen van de vorige week de goulet *Ave Maria* van Cuba vertrokken is met ± 200 man, die dus in den loop van de komende week hier kunnen verwacht worden.

Beatriz.

De *Standard Oil Co.* heeft de Arubiaansche goulet *Beatriz*, eigendom van den Heer CARLO CROES aldaar, aangekocht voor haar bedrijf op het Meer te Maracaibo.

Bij hun vertrek uit Curaçao roepen de Heer en Mevrouw

Bastet

aan alle vrienden en bekenden een hartelijk vaarwel toe.

Vaarwel.

De Heer BASTET, de afgetreden directeur van de *C. P. I. M.*, is Donderdag avond met familie per S.S. *Venezuela* weer naar het Moederland vertrokken.

De familie BASTET voelde zich hier op Curaçao bijzonder op haar plaats en had zich hier veel vrienden gemaakt. Ook de employé's van de Isla waren met Mijnheer en Mevrouw Bastet bijzonder ingenomen. Dat bleek bij het afscheidsfeest Zaterdagavond gegeven in het clubgebouw voor de employé's en evenzeer Zondagmiddag, toen door de kinderen (een honderdtal) van de employé's aan Mevrouw Bastet een herinnering werd aangeboden.

Ook bij het afscheid aan boord waren alle employé's die op dat oogenblik bij het bedrijf konden gemist worden, present.

Onze beste wenschen vergezelle de sympathieke familie Bastet op hun reis en verder leven.

Soeur M. Agnes ✠

In den vroegen ochtend van Zondag overleed in het St. Martinus Gesticht de Eerw. Soeur M. AGNES na een langdurig, smartelijk, maar met groot geduld gedragen lijden.

Soeur AGNES (in de wereld Mejuff. Joha. Maria Boom,) werd geboren op Bonaire 23 Januari 1868, trad in 1890 in het klooster en deed den 4 October 1892 haar religieuze professie op *Welgelegen* in de Congregatie der Zusters van Roozendaal. Soeur Agnes is achtereenvolgens werkzaam geweest aan de scholen van Otrabanda, *Pietermaai*, Sta Cruz van Aruba en de laatste 13 jaren achtereen op San Willebrordo. Al die jaren heeft zij zich geheel aan het onderwijs der arme kleinen gegeven en overal wist zij door eenvoud en hartelijkheid de genegenheid der kinderen te winnen.

Nadat Mgr. Vuylsteke de uitvaartgetreden verricht had, werd het lijk der goede Soeur Agnes grafwaarts gedragen, begeleid door ZExc. Gouverneur Brantjes en adjudant, tal van Paters en Fraters, familieleden en kennissen. Aan de Eerw Soeurs en de geachte familie der overledene onze hartelijke deelneming.

R. I. P.

Prof. Mr. J. C. Kielstra.

Deze hoogleeraar van de landbouwhoogeschool te Wageningen, die in Mei van dit jaar ons eiland bezocht, is bij de nieuwe Indische faculteit aan de hoogeschool te Utrecht benoemd tot hoogleeraar in de tropische staathuishoudkunde.

Gelukkige concurrentie.

Er is hier in de laatste weken een scherpe concurrentiestrijd ingetreden tusschen de *C. P. I. M.* en de *Standard Oil Co.* omtrent de plaatselijke prijzen van de gasoline. De Isla verlaagt telkens de prijs, op een afstand gevolgd door de *Standard*. Beide producenten hebben op verschillende plaatsen in de stad moderne pompen, waaruit aan de chauffers de gasoline per gallon verkocht wordt.

De prijs, die een tijd geleden nog 85 cts. per gallon bedroeg, is nu door de C. P. I. M. gebracht op 49 cts en door de Standard op 53 cts.

Het publiek toont veel belangstelling in dien strijd en profiteert er van.

Ina Vanterpool.

Met voldoening hebben we opgemerkt dat de dag van vertrek van deze goulet naar de Bovenwindsche Eil. weer in de *Bol. Com.* werd aangekondigd, zooals ook in vroegere jaren altijd het geval was. Ditmaal ging de reis via Aruba, om daar Dr. HENRIQUEZ aan boord te nemen en naar Saba te brengen.

Voetbalwedstrijd.

Verleden Zondag speelden „Jong-Holland I" en „Volharding I" 0--0

Jong-Holland II — Sparta II.

De revanche nam ook plaats om 3 uur p.m.

Het spel was heel aardig, de voorhoede van J.-H. speelde prachtig. Sparta leverde soms wat mooi spel. Jong-Holland heeft flink aaangevallen zoodat na de rust Jong-Holland won met 3-0, niettegenstaande de versterking van Sparta met eenige beroemde spelers, die dikwijls in haar eerste elftal uit kwam.

Wij feliciteeren J.-H. met haar tweede overwinning.

Reporter.

Een oud-bekende.

De Staatscourant bevatte het bericht, dat de Heer H. B. BAKKER, oud-Directeur van Openbare Werken te Curaçao, met ingang van 1 October benoemd is tot arrondissements-ingenieur van 's Rijkswaterstaat te Utrecht.

Hof van Justitie.

In Holland is een oproeping verschenen voor een lid van het Hof van Justitie op Curaçao op een jaarwedde van 7000 gld.

Een Canard.

Van verschillende zijden bereikte ons deze week het gerucht, dat de werkzaamheden aan de waterleiding *plan-Molengraaff* van hoogerhand waren stopgezet.

Uit inlichtingen van de meest bevoegde zijde ons verstrekt, kunnen wij die geruchten ten stelligste tegenspreken. Het is een *canard*, zooals zooveel andere, die hier rondvliegen.

En het zijn niet de slechtste vruchten, waaraan de wespen knagen.

Ontvangen

van de firma EDWARDS, HENRIQUEZ & Co. geïllustreerde brochures en plattegrond van het S.S. *Reliance*: *Five Winter Cruises to the West-Indies*.

Curaçao krijgt bezoek van deze toeristenboot op 8 Februari en op 11 Maart a.s.

Auto-botsing.

Zaterdagavond had er in de Salinja bij *Jan Kock* (San Willebrordo) een botsing plaats tusschen een auto en een truck met verscheidene passagiers, die op den grond geslingerd werden en waarvan sommigen ernstig verwond werden, hoewel niet levensgevaarlijk.

Men zou zoo zeggen, dat daar ter plaatse in de Salinja het zeker niet aan ruimte voor passage ontbreekt.

Truck en auto liggen nu als invaliden langs den weg.

Haven- en quarantainedokter.

In het *Geneeskundig Tijdschrift* staat een oproeping voor een haven- en quarantaine-dokter voor Curaçao tegen een salaris van fl 6000 plus eenige bijzondere inkomsten.

Dr. GERSTL wil ontslag vragen. Het werk is hem te machtig geworden. Bij zijn aanstelling kwamen hier 35 stoomschepen per maand. Tegenwoordig komen er 180 tot 200 st. met veel neiging om nog hooger te stijgen. Bovendien nog ruim 100 zeilschepen per maand. Het is voor één dokter wel wat druk. Want ook des nachts komen de booten binnen en moet hij terstond klaar staan, om naar boord te gaan.

De West-Indische Gids.

De Sept.-afl. opent met eene beschouwing van PROF. DR. L. KNAPPERT, getiteld: *Koning Willem I en de protestantsche gemeente op Curaçao.* De schr. deelt mede dat op 24 April dezes jaars de vereenigde protestantsche gemeente op Curaçao honderd jaar heeft bestaan, welke gebeurtenis door het Koloniaal Weekblad en de *Amigoe di Curaçao* terecht in herinnering is gebracht. „Hadden wij louter te doen gehad met een plaatselijke aangelegenheid der gemeente, dan zou met de verwijzing naar genoemde bladen kunnen worden volstaan," zegt Prof. Kn., en hij voegt er aan toe: „Maar de samenvoeging (van hervormde en luthersche gemeenten) was gevolg van de eigenaardige koloniaal-kerkelijke politiek des Konings, en, wijder, vrucht van de algemeen verbroederingsgedachte van het tijdperk." Onder dat licht bezien treedt de schr. in uitvoerige historische uitleggingen over deze kerkelijke aangelegenheid.

Onder het opschrift „*Ministerieele bedreiging van de onafhankelijkheid van het opperste Gerechtshof van Suriname*", bespreekt de heer A. S. J. Fernandes een Kon. besluit van diep ingrijpenden aard in het rechtswezen dier kolonie, zooals dat door den Rijkswetgever organisch is geregeld in het Regeeringsreglement-Schr. oppert tegen dit besluit van 7 April j.l. „tot nadere wijziging van het Reglement op de inrigting en zamenstelling der regterlijke magt" verschillende ernstige bedenkingen en zegt zelfs dat het in flagranten strijd is met het Surinaamsche Reg. Reglt.

De hr. F. besluit met het uitspreken van de hoop en het vertrouwen, dat de Tweede Kamer deze zaak, waarover ook een adres door het Surin. Hof van Justitie bij die Kamer is ingediend, terdege in behandeling zal nemen; hij doet tevens een beroep op den nieuwen Minister van Koloniën: „dat Zijne Excellentie bij zijn optreden Suriname aan zich verplichte door dit versmade Nederlandsche gebiedsdeel de weldaad te bewijzen van een gepleegd onrecht goed te maken!"

Voorts bevat dit Nr., behalve de rubriek bibliographie, een interessante, deskundige bespreking door Dr. H. F. C. TEN KATE van het onlangs verschenen werk: *An introductory of the arts, crafts and customs of the Guiana Indians, by* W. E. ROTH.

SS. Stuyvesant.

Het SS. *Stuyvesant* dat Woensdag hier van Holland binnen kwam, bracht 91 passagiers voor Curaçao en nog 31 transito-reizigers hier aan.

Pletterij v. h. Einthoven & Co.

Deze Pletterij te Delft, die hier op Curaçao bijzonder bekend geworden is, door den bouw van ± 140 petroleumtanks, vierde kort geleden haar 100 jarig bestaan. Zoowel om dit feest te herdenken als ook om den terugkeer van den Directeur, den Heer M. W. ENTHOVEN van Curaçao, is er door het geheele personeel een schitterend feest gevierd, waarbij den Directeur een tegeltableau aangeboden werd, dat de haven van Curaçao voorstelt met eenige petroleumtanks op den voorgrond.

Collecte „Stormramp"-Holland.

Naar wij vernemen heeft de collecte voor de Stormramp in Holland alhier bij de ingezetenen gehouden, een bedrag van 3600 fl. opgebracht. Door de employé's van de C. P. I. M. werd 480 fl. bijeengebracht, terwijl de collecte op het *Jubileum Sportpark* 119 fl. opleverde.

Alles te zamen dus ongeveer **fl. 4200.**

De volgende week plaatsen we de lijst.

Officieele Berichten.

De tijdelijke klerk D. B. Duque is overgeplaatst van de griffie van het Hof van Justitie naar de Gouvernements-Secretarie.

De vlechtcursussen aan de R. K. scholen in het St. Martinusgesticht en aan den Kortijnweg alhier zijn opgeheven en in verband daarmede is aan de vlechtonderwijzeressen C. Namias en J. F. van Thijs eervol ontslag als zoodanig verleend.

Welkom.

Naar wij vernemen, zal den 14 October met het SS. *van Renselaer* Mevr. BRANTJES-SCHRETLEN, de echtgenoote van ZExc. den Gouverneur, weer op Curaçao terugkeeren.

Regen.

Gedurende de maand September gaf de regenmeter op het St. Thomascollege een regenval aan van 37.8 m.M.

Van sluiswachterswoning tot stad van 11.000 inwoners.

Begin Augustus was het 50 jaar geleden, dat van het eerste huis, dat te IJmuiden werd gebouwd, de eerste steen werd gelegd, n.l. van een sluiswachterswoning aan het Sluisplein. Sindsdien is IJmuiden gegroeid tot een havenstad met ruim elfduizend inwoners.

Bekendmaking.

De verkoop van juweelen en van gouden en zilveren voorwerpen ter Spaar- en Beleenbank van Curaçao beleend van den 2n Januari 1924 af tot en met 30 Juni 1924, onder No 4072 H tot en met 3810 I zal plaats hebben op Donderdag den 8 October a. s. 's morgens ten 9 uur en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao 2 October 1925.

De Voorzitter
6 H. J. C. HENRIQUEZ.